

Posudek bakalářské práce

Michaela Kaiserová: Komparace vybraných aspektů *Kytice* Karla Jaromíra Erbena a *Balad a romancí* Adama Mickiewicze

(Katedra středoevropských studií, FF UK, Praha 2016)

Bakalářská práce Michaely Kaiserové je věnována srovnání vybraných literárních motivů v *Baladách a romancích* Adama Mickiewicze a *Kytici* Karla Jaromíra Erbena. Autorka si ke zpracování sice vybrala téma, které se již dočkalo řady zpracování, ale dokázala je uchopit svébytně a samostatně. Navíc je téma její bakalářské práce komparativní, což je – i v kontextu studia středoevropských literatur – třeba ocenit.

Ve své práci vychází Michaela Kaiserová z vymezení balady jakožto žánru, jenž oba analyzované autory spojoval. Poté krátce přibližuje život a dílo obou básníků. Další analytické kapitoly už jsou věnovány jednotlivým motivům (či „komplexům motivů“, jak by snad např. v případě literární postavy upřesnila Daniela Hodrová), a to v komparativním pojetí, které nenásilným způsobem provazuje básnické sbírky Mickiewicze a Erbena a upozorňuje na ty vzájemné paralely či naopak rozdíly, jež jsou pro autorku podstatné.

V úvodní kapitole vymezující žánr balady uvádí autorka ve stručnosti v podstatě všechny relevantní informace, k vybraným prvkům (podstatným pro romantickou baladu, respektive interpretaci baladických textů Mickiewicze a Erbena) se posléze vrací v jednotlivých analytických kapitolách. Další vstupní kapitoly jsou věnovány stručnému biografickému představení obou zmíněných autorů a – následně – vstupní charakteristice jejich básnického díla, zejména obou sbírek uvedených v názvu práce. Vhodně doplňuje autorka tuto část o podkapitolu věnovanou recepci a ohlasu Mickiewiczova díla v českém prostředí. (Namítnout lze, že „medailonky“ obou básníků jsou snad až příliš podrobné, ne všechny uváděné informace jsou pro další části práce relevantní.) Funkční je rovněž zdůraznění inspiračních zdrojů autorů obou analyzovaných sbírek, na něž autorka dále v práci navazuje (např. v kapitole o prostoru v baladách – viz role venkovských pověstí a bájí), či povšimnutí si role, jakou obě sbírky ve svých národních literaturách (a jejich vývoji) sehrály (v případě Mickiewicze šlo o jakousi inauguraci nového literárního směr – romantismu, v případě Erbena pak autorka cituje slova autorů *Slovníku básnických knih*: „Kytice tak vlastně jednou provždy typizovala v české literatuře představu baladična.“ Červenka, M. – Macura, V. – Med, J. – Pešat, Z.: *Slovník básnických knih*. Praha, 1990. s. 116).

Samotné analytické kapitoly práce Michaely Kaiserové jsou věnovány postupně postavám v baladách obou autorů (kap. 4. *Postavy*), prostředí a času, v nichž se balady odehrávají (kap. 5. *Prostředí a čas*), předmětům a symbolům, se kterými se v nich setkáme (kap. 6. *Předměty a symboly*), motivu smrti, který samozřejmě úzce souvisí se samotným žánrovým vymezením balady (kap. 7. *Pojetí smrti*), etické či morální problematice v baladách (kap. 8. *Motiv viny a trestu*) a motivu lásky (kap. 9. *Motiv lásky*). Jednotlivé kapitoly jsou pečlivě zpracovány, autorka v nich prokazuje schopnost samostatné práce s primárním i sekundárním materiálem. Například v kapitole o postavách ji zajímají nejen určité typy postav, které v baladách Mickiewicze a/či Erbena vystupují (ty dělí na postavy reálné, nadpřirozené a zvířecí), ale také jejich role v daných baladách. Zajímavá je rovněž podkapitola věnovaná ženským postavám, a to opět se snahou o komparativní pojetí. Roli nadpřirozených postav v baladách (vodníci, umrlci, upíři, polednice aj.) pak Michaela Kaiserová dává do souvislosti s morální problematikou (nadpřirozené postavy jako „strážci morálnosti“; s. 34), ale všímá si také toho, jak jednotlivé nadpřirozené postavy přispívají k vytváření tajemné až hororové atmosféry (s. 36). Stranou pozornosti nezůstal ani motiv proměny postav na rovině reálno – nadpřirozeno (kap. 4.3. *Proměna postav*). Obdobně pečlivě je zpracována i kapitola věnovaná času a prostředí v Mickiewiczových a Erbenových baladách (viz např. různé podoby času v *Baladách a romancích* a v *Kytici*). Vytknout by snad bylo možné někdy až přílišnou „výčtovost“ některých srovnávaných motivů či naopak absenci stručných shrnutí podobností, respektive rozdílů v pojetí obou autorů na závěr jednotlivých kapitol (zčásti je toto kompenzováno v *Závěru*, kde autorka mimo jiné konstatuje: „Poměrně zajímavé bylo zjištění, že díla se ve výběru těchto motivů spíše shodují, než že by se odlišovala.“ s. 65).

Bakalářská práce Michaely Kaiserové je zpracována velmi pečlivě (i poměrně rozsáhle). Autorka v ní prokázala schopnosti samotné analýzy literárních textů, jakkoli to – jen na první pohled paradoxně – není v případě již dobře zpracovaného tématu úkol nejnanejdůležitější. Michaela Kaiserová svůj výklad vhodně doplňuje i sekundárními zdroji. Také po formální stránce je práce kvalitně zpracovaná. Krom výše zmíněných drobných připomínek by bylo vhodné text v některých pasážích ještě např. stylisticky upravit. V některých místech je text práce poněkud nešťastně úsporný („Tato kapitola bude čerpat hlavně z publikace Š. Vlašína *Slovník literární teorie*, A. Grunda *Karel Jaromír Erben a Slovníku literatury polskiej*.“ s. 11), případně se v něm vyskytují některé stylistické neobratnosti, např.: „Ve skutcích žen si můžeme povšimnout jejich špatných povahových vlastností“ (s. 27) nebo „Děj byl zasazen do starých litevských dějin, ale věrohodně odrážel

Mickiewiczovu přítomnost“ (s. 15). V případě některých citátů není zcela zřejmé, koho např. autorka práce vlastně cituje (viz citát ze Szykowského, s. 16).

Celkově jsou však analýzy a srovnání obou sbírek v podání Michaely Kaiserové kvalitní, berou současně v potaz širší literární kontext (viz např. odlišení různých funkcí jednotlivých balad, kupříkladu v případě Mickiewiczovy balady *Romantyczność*, s. 33) i žánrové hledisko, z něhož ostatně autorka v práci vycházela. I přes některé drobnější připomínky proto bakalářskou práci Michaely Kaiserové doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci „výborně“.

Mgr. Michala Benešová, Ph.D.

(vedoucí práce)